

НАУЧНА РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Николай Георгиев Димитров,
Катедра „Социална, организационна, клинична и педагогическа психология“,
Философски факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
на дисертационния труд
на Милена Петрова Хаджииванова
по направление 3.2 Психология, Организационна психология, на тема:
*„Влияние на автентичното лидерство върху нагласи и поведения на
последователите“*,
с научен ръководител – проф. дпсн Снежана Евлогиева Илиев

1. Обща характеристика и значимост на научния труд

Дисертационният труд на г-жа Милена Хаджииванова се занимава с изключително актуална и значима за съвременната организационна психология и управленска практика тема – автентичното лидерство и неговото влияние върху ключови психологически нагласи и поведения на последователите. Работата е добре структурирана, обемна и демонстрира задълбочено владение на научната проблематика. Акцентът върху разработването и валидирането на нов, културно-адаптиран инструмент (AL-7C) за българския контекст, както и създаването на практическа методология за развитие на лидери, придава на изследването не само теоретична, но и висока приложна стойност. Трудът отговаря на реални потребности на бизнес средата в условия на промяна и несигурност.

2. Оценка на теоретичната част

Теоретичната част на дисертацията е впечатляваща по своя обхват и дълбочина. Авторката демонстрира отлично познаване на еволюцията на лидерските теории – от класическите парадигми до най-съвременните концепции. Особено силна страна е системното разграничаване на автентичното лидерство от сродни модели като трансформационното, харизматичното, етичното и лидерството-служение. Интеграцията на философски (екзистенциализъм, хуманизъм) и психологически подходи (хуманистична психология, позитивно организационно поведение) обогатява концептуалната рамка и предоставя солидна основа за теоретизиране.

Бележка за подобряване: Въпреки обширността, в част от раздели теоретичният преглед може да се възприеме като прекалено обемен, което леко затруднява отделянето на авторския глас и критическата позиция сред цитираните източници. В бъдеще, по-голяма селективност и синтез биха подобрили фокуса.

3. Методологична обосновааност и оригиналност

Методологическият подход е една от най-силните страни на труда. Авторката прилага смесена методология (качествена и количествена), която е изключително подходяща за изследователските цели. Процесът на разработване на 7-компонентния модел (AL-7C) е представен прозрачно и системно, преминавайки през пет логически етапа: от теоретичен анализ, през качествено проучване с интервюта до редукция на факторите и факторен анализ. Оригиналноста се проявява в:

- Създаване на нов, разширен модел на автентично лидерство, който включва такива съвременни измерения като „Уязвимост“ и „Водене от смисъл“.
- Адаптиране и валидиране на инструмента за българския културен и бизнес контекст.

Критична бележка: Въпреки че факторният анализ потвърждава част от структурата, той не подкрепя напълно седемте компонента като независими фактори. Авторката честно посочва това ограничение и обосновава избора си с теоретични и качествени данни. Това е похвално, но създава известна напрегнатост между емпиричните резултати и предложения модел, която би могла да бъде адресирана по-ясно в дискусиата.

4. Приносни моменти на дисертацията

Научният и приложеният принос на труда е неоспорим и многопластов:

- Теоретичен принос: Систематизира и разширява понятието за автентично лидерство чрез 7-компонентния модел (AL-7C), като допринася за международния научен дискурс.
- Методологически принос: Създава и предлага на научната общност два нови валидирани инструмента – въпросниците AL-7C и AL-IQ, които могат да се използват в бъдещи изследвания.
- Практически принос: Разработва цялостна, модулна програма за развитие на автентични лидери, която е директно приложима в бизнес средата и адресира конкретен дефицит в България.
- Контекстуален принос: Трудът е едно от първите толкова задълбочени изследвания на автентичното лидерство в българския контекст, като поставя основа за бъдещи изследвания и практики.

5. Оценка на практическото приложение на работата

Частта „Практическо приложение“ е впечатляваща с своята цялостност и готовност за внедряване. Модулната програма за развитие е детайлно описана, като всеки модул съдържа ясни цели и конкретни упражнения (някои от които са предоставени в приложенията). Този трансфер на знанието от

теорията към практиката е изключително ценен и прави резултатите от изследването достъпни и полезни за организации, консултанти и обучаващи институции.

Препоръка: За пълноценно доказване на ефективността на програмата, в бъдеще би било много силно допълнение да се включи пилотно приложение и оценка на резултатите от проведени обучения на базата на разработената методика.

6. Стил и език

Дисертационният труд е написан на добър научен език. Терминологията е точна и последователна. Стилът е ясен, логичен и достъпен, което прави текста лесно четим и разбираем, въпреки сложността на темата. Структурата следва класическия академичен формат и позволява лесно проследяване на логиката на изследването.

Бележка: В отделни моменти се наблюдава лека повторемост в обобщенията, която може да се намали при евентуална редакция за бъдеща публикация.

7. Препоръки

С цел допълнително подобряване на труда и посока за бъдещи изследвания, мога да отправя следните препоръки, формулирани в конструктивен дух:

- За по-голяма яснота: В дискусията на резултатите от факторния анализ да се отдели малко повече внимание на интерпретацията на факторите, които не се обособяват ясно, и на това каква е тяхната съдба в крайния модел.
- За по-голяма обобщаемост: Да се обсъди по-подробно възможността за генерализиране на резултатите извън българския контекст, както и

влиянието на културните особености върху проявленията на автентичното лидерство.

- За бъдещи изследвания: Да се планира продължително, лонгитюдинално проучване, за проследяване на ефектите от автентичното лидерство върху нагласите и поведението на последователите в дългосрочен план.
- За валидността: Да се включи допълнителна валидация на AL-7C чрез сравнение с други установени скали за лидерство (конвергентна валидност) в бъдещи проекти.

8. Обобщена оценка и заключение

Дисертационният труд на докторанта Милена Хаджииванова е сериозно, самостоятелно и комплексно научно изследване, което отговаря напълно на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“. Той се отличава с висока теоретична и методологическа култура, ясно оформен авторски принос и изключително силна практическа заявка. Критичните бележки, посочени в рецензията, не омаловажават значимостта и качеството на работата, а по-скоро насочват към области за нейното бъдещо обогатяване.

На основание на всичко изложено, аз давам положителна оценка на дисертационния труд и го считам за пълноценен и зрял научен труд, който заслужава успешна защита с висока оценка. Г-жа Хаджииванова доказва, че притежава необходимите качества и знания на самостоятелен изследовател и има потенциала да продължи да развива научната си кариера.

09.10.2025

Рецензент:

София

(доц. д-р Николай Димитров)